

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VIEŠOJO SEKTORIAUS ATSKAITOMYBĖS ĮSTATYMO
NR. X-1212 2, 4 IR 13 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS
VIEŠOJO SEKTORIAUS ATSKAITOMYBĖS ĮSTATYMO NR. X-1212 PAKEITIMO
ĮSTATYMO NR. XIII-3308 2 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymų projektų rengimą paskatinusios priežastys, parengtų projektų tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo Nr. X-1212 2, 4 ir 13 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo Nr. X-1212 pakeitimo įstatymo Nr. XIII-3308 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projektų (toliau kartu – Įstatymų projektai) rengimą paskatino poreikis:

- mažinti administracinę naštą viešojo sektoriaus subjektams (toliau – subjektai) rengiant ataskaitas, kai yra priimtas sprendimas reorganizuoti arba likviduoti subjektą;
- nustatyti aiškesnį reglamentavimą, kurio subjekto finansinėje apskaitoje turėtų būti registruojami registrai ir kadastrai (toliau – registrai), valstybės, vidaus administravimo ir kitos informacinės sistemos (toliau – informacinės sistemos).
- tinkamai pasirengti valstybės ir (arba) savivaldybės kontroliuojamų pelno siekiančių subjektų finansinių ataskaitų duomenų konsolidavimui į valstybės ir savivaldybių ataskaitų rinkinius.

Įstatymų projektų tikslai ir uždaviniai:

1. Siekti ataskaitų vartotojų poreikius tenkinančio ir subjektų administracinę naštą mažinančio ataskaitų rengimo reorganizuojant, likviduojant subjektus:

1) atsisakant perteklinio reikalavimo parengti finansinės būklės ataskaitą ir išlaidų sąmatos vykdymo ataskaitą pagal paskutinio mėnesio, buvusio iki sprendimo dėl reorganizavimo arba likvidavimo priėmimo dienos, paskutinės dienos duomenis;

2) nustatant, kad reorganizuojamas arba likviduojamas subjektas pagal reorganizavimo, likvidavimo pabaigos dienos duomenis parengia reorganizavimo (likvidavimo) pabaigos finansinę ataskaitą vietoj reorganizavimo (likvidavimo) ataskaitos.

2. Nustatyti, kad registrų ir informacinių sistemų, kuriuos patikėjimo teise valdo ne viešojo sektoriaus subjektai ir iš jų negauna jokių pajamų, vertę į savo ataskaitas įtraukia registrų ir informacinių sistemų valdytojai.

3. Siekti optimaliai paskirstyti pokyčiams įgyvendinti reikalingus išteklius ir tinkamai pasirengti valstybės ir (arba) savivaldybės kontroliuojamų pelno siekiančių subjektų finansinių ataskaitų duomenų konsolidavimui į valstybės ir savivaldybių ataskaitų rinkinius – atsižvelgiant valstybės ir savivaldybių įmonių pertvarkų procesus, į modernizuojamas subjektų finansų valdymo informacines sistemas ir čia sutelktus išteklius, poreikį pritaikyti viešojo sektoriaus ataskaitų konsolidavimo informacinę sistemą, siekiant suskirstyti informacinių sistemų parengimo darbus į etapus, siūloma keleriems metams atidėti valstybės ir (arba) savivaldybės kontroliuojamų pelno siekiančių subjektų finansinių ataskaitų duomenų įtraukimą į valstybės ir savivaldybių ataskaitų rinkinius.

2. Įstatymų projektų iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymų projektų iniciatorė – Lietuvos Respublikos finansų ministerija. Įstatymų projektus parengė Finansų ministerijos specialistai. Įstatymų projektų rengimą koordinavo Finansų ministerijos Atskaitomybės, audito, turto vertinimo ir nemokumo politikos departamento direktorė Ingrida

Muckutė, tel. (8 5) 239 0164, vyresnioji patarėja Paulė Svorobovičienė, tel. (8 5) 239 0165, atsakingas asmuo – Atskaitomybės ir apskaitos metodologijos skyriaus vedėja Sonata Lebednykienė, tel. (8 5) 219 4463.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami Įstatymų projektuose aptarti teisiniai santykiai

3.1. Reorganizavimo, likvidavimo metu sudaromų ataskaitų rengimas ir teikimas

Pagal galiojantį reglamentavimą, turi būti parengta finansinės būklės ataskaita ir išlaidų sąmatos vykdymo ataskaita pagal paskutinio mėnesio, buvusio iki sprendimo dėl reorganizavimo arba likvidavimo priėmimo dienos, paskutinės dienos duomenis.

Finansinės ataskaitos skirtos atsiskaityti ir sprendimams priimti. Finansinių ataskaitų, atitinkančių joms keliamus reikalavimus, parengimas pagal sprendimo reorganizuoti ar likviduoti priėmimo dienos duomenis praktiškai negali būti įgyvendintas ir faktiškai jos dažnai parengiamos gerokai vėliau po šio sprendimo priėmimo dienos. Tai leidžia daryti išvadą, kad finansinės būklės ataskaitos ir išlaidų sąmatos vykdymo ataskaitos parengimas pagal paskutinio mėnesio, buvusio iki sprendimo dėl reorganizavimo arba likvidavimo priėmimo dienos, paskutinės dienos duomenis yra perteklinis reikalavimas.

3.2. Ne viešojo sektoriaus subjektų patikėjimo teise valdomų informacinių sistemų registravimas finansinėje apskaitoje

Teisės aktų nuostatos aiškiai nereglementuoja, kurio subjekto finansinėje apskaitoje turėtų būti registruojamos informacinės sistemos, kurios priklauso valstybei ar savivaldybei, tačiau jas patikėjimo teise valdo ne viešojo sektoriaus subjektai, todėl tiek informacinių sistemų patikėtiniai, tiek subjektai nevienodai interpretuoja teisės aktų nuostatas ir informacinės sistemos registruojamos skirtingai (pasitaiko atvejų, kai nėra registruotos nė vieno subjekto finansinėje apskaitoje). Dėl šių priežasčių finansinių ataskaitų informacija tampa nepalyginama, nepatikima ir atskleidžia neteisingą informaciją apie subjektų finansinę būklę.

3.3. Valdžios sektoriui priskiriamų subjektų finansinių ataskaitų duomenų konsolidavimas į subjektų grupių finansines ataskaitas

Valdžios sektoriui priskiriamų subjektų finansinių ataskaitų duomenų konsolidavimas į subjektų grupių finansines ataskaitas numatytas už 2024 metus. Tam turi būti pakeistos Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartų (VSAFAS) formos ir pritaikyta Viešojo sektoriaus ataskaitų konsolidavimo informacinė (toliau – VSAKI) sistema. Šiuo metu modernizuojamas Finansų ministerijos valdomas Valstybės biudžeto, apskaitos ir mokėjimų sistemos Viešojo sektoriaus finansinės apskaitos bendrasis posistemis (FABIS), skirtas subjektų finansinės apskaitos procesams optimizuoti, todėl subjektai turi peržiūrėti ir prireikus pertvarkyti savo procesus, kiek jie susiję su finansine apskaita ir atskaitomybe, taip pat vykdoma valstybės valdomų bendrovių pertvarka, valstybės ir savivaldybės įmonės pertvarkant į kitos teisinės formos subjektus. Vykstantys pokyčiai reikalauja perskirstyti išteklius.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

4.1. Reorganizavimo, likvidavimo metu sudaromų ataskaitų rengimas ir teikimas

Siūloma atsisakyti finansinės būklės ataskaitos ir išlaidų sąmatos vykdymo ataskaitos parengimo pagal paskutinio mėnesio, buvusio iki sprendimo dėl reorganizavimo arba likvidavimo priėmimo dienos, paskutinės dienos duomenis, paliekant tik likvidavimo pabaigos ataskaitos parengimo reikalavimą ir patikslinant jos pavadinimą – likvidavimo pabaigos finansinę ataskaitą. Siūloma tikslinti ir reorganizavimo ataskaitos pavadinimą į reorganizavimo pabaigos finansinę ataskaitą, nes

reorganizavimo ataskaita minima Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 2.99 straipsnio 3 dalyje ir jos turinys kitoks nei finansinių ataskaitų rinkinio ataskaitų turinys, kuris turėtų būti reorganizavimo pabaigos finansinėje ataskaitoje. Reorganizavimo ir likvidavimo pabaigos finansinių ataskaitų turinys detalizuojamas Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standarte. Siūlymas teikiamas laikantis nuomonės, kad likvidavimo pabaigos finansinėje ataskaitoje būtų teikiama informacija apie finansinės būklės pasikeitimą nuo sprendimo dėl likvidavimo priėmimo dienos, taip pat apie tai, ar turtas buvo parduotas ar perduotas kitiems subjektams, kokia dalimi atsiskaityta su kreditoriais. Ši informacija būtų naudinga ataskaitų vartotojams, jei po subjekto likvidavimo kiltų klausimų ar ginčų dėl finansinės būklės pokyčių pobūdžio ar teisėtumo. Analogiški pakeitimai atliekami nustatant reorganizuojamų ar likviduojamų subjektų atskaitomybės reikalavimus. Teisinis reguliavimas taikomas, jei sprendimas dėl subjekto reorganizavimo ar likvidavimo priimtas įsigaliojus šiam įstatymui.

4.2. Ne viešojo sektoriaus subjektų patikėjimo teise valdomų informacinių sistemų registravimas finansinėje apskaitoje

Siūloma nustatyti, kad registru ir informacinių sistemų, kuriuos patikėjimo teise valdo ne viešojo sektoriaus subjektai ir iš jų negauna jokių pajamų, vertę į savo ataskaitas įtraukia registru valdytojai ir informacinių sistemų valdytojai – subjektai. Toks registru ir informacinių sistemų registravimas atskleistų tikrą ir teisingą vaizdą apie subjekto turtą ir teiktų reguliacinį aiškumą, kuris subjektas savo finansinėje apskaitoje turi registruoti registrus ir informacines sistemas.

4.3. Valdžios sektoriui priskiriamų subjektų finansinių ataskaitų duomenų konsolidavimas į subjektų grupių finansines ataskaitas

Valdžios sektoriui priskiriamų subjektų finansinių ataskaitų duomenų konsolidavimą į subjektų grupių finansines ataskaitas siūloma nukelti dvejiems metams iki 2026 metų.

5. Galimos neigiamos priimtų įstatymų pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Priėmus Įstatymų projektus, neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką įstatymai turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Įstatymai neigiamos įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės.

7. Kaip įstatymų įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Įstatymų įgyvendinimas įtakos verslo sąlygoms ir plėtrai neturės.

8. Ar Įstatymų projektai neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams

Įstatymų projektai neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymų inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priėmus Įstatymų projektus, nereikės priimti ar keisti kitų įstatymų.

10. Ar Įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o Įstatymų projektų sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymų projektai parengti laikantis Valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas. Įstatymų projektuose neapibrėžiamos sąvokos ir nenustatomi jas įvardijantys terminai, kurie turėtų būti įvertinti pagal Terminų banko įstatymą.

11. Ar Įstatymų projektai atitinka Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas bei Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymų projektai neprieštarauja Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatoms, yra suderinti su Europos Sąjungos teisės aktais.

12. Jeigu įstatymams įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Teisės aktų priimti nereikia.

13. Kiek biudžeto lėšų pareikalaus ar leis sutaupyti įstatymų įgyvendinimas

Įgyvendinant įstatymus, reorganizuojant subjektus nebereikės rengti finansinės būklės ataskaitos ir išlaidų sąmatos vykdymo ataskaitos pagal paskutinio mėnesio, buvusio iki sprendimo reorganizuoti subjektą priėmimo dienos, paskutinės dienos duomenis; likviduojant subjektą nebereikės rengti finansinės būklės ataskaitos ir išlaidų sąmatos vykdymo ataskaitos pagal paskutinio mėnesio, buvusio iki sprendimo likviduoti subjektą priėmimo dienos, paskutinės dienos duomenis. Reorganizuojant ar likviduojant fondus fondai nerengs finansinės būklės ataskaitos ir kitų su reorganizavimu ar likvidavimu susijusių ataskaitų. Per metus vidutiniškai reorganizuojama ar likviduojama apie 70 subjektų, kurių finansinės būklės ataskaitoms ir išlaidų sąmatos vykdymo ataskaitoms sudaryti subjekto finansų specialistui ir vadovui nebereikėtų skirti darbo laiko.

14. Įstatymų projektų rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Rengiant Įstatymų projektus, vertinimų, rekomendacijų ir išvadų negauta.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia Įstatymų projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant reikšminius žodžius pagal Europos žodyną *Eurovoc*

„Reorganizavimo pabaigos finansinė ataskaita“, „likvidavimo pabaigos finansinė ataskaita“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.
